

§ 112

Metron paloilmoitinjärjestelmän huolto- ja ylläpitosopimus sekä linjalämpöilmalämpöjärjestelmän keskuksien asennuksineen

HEL 2024-014568 T 02 08 02 01

Päätös

Johtokunta valitsi Siemens Osakeyhtiön kantametron paloilmoitinjärjestelmän huolto- ja ylläpitopalveluiden sekä linjalämpöilmalämpöjärjestelmän keskuksien ja niiden asennuksien toimittajaksi.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankinnan kohteena on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen sekä infran paloilmoitin-kokonaisuuden elinkaarenhallinta, huolto, ylläpito, ohjelmointi, kehittäminen ja päivittäminen sekä metron tunnelialueiden linjalämpöilmalämpöjärjestelmän keskusten uusiminen asennuksineen.

Siemens Osakeyhtiö on toteuttanut Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n (Kaupunkiliikenneyhtiö) ja Länsimetro Oy:n omistamiin ja hallinnoimiin kiinteistöihin sekä infraan liittyvän paloilmoitinjärjestelmän. Järjestelmä valvoo kattavasti HKL:n omaisuutta sisältäen metrojärjestelmän kantametron osuuden rata-alueet, Roihupellon metrovarikon, sähkönsyöttöasemat sekä Herttoniemen valvomon. HKL:n tiloissa ja alueilla on järjestelmään liitetyviä kenttälaitteita tuhansia, linjalämpöilmalämpökaapelia kymmeniä kilometrejä ja useita kymmeniä keskusyksiköitä. Paloilmoitinjärjestelmä muodostaa em. kolmen toimijan rakennuksissa ja tiloissa yhden saumattoman kokonaisuuden, niin operatiivisesti, kuin myös palonilmaisun ja erilaisten ohjaus- ja tiedonsiirtorajapintojen kautta.

Osana paloilmoitinjärjestelmää metron tunnelialueille on toteutettu linjalämpöilmaisinjärjestelmä, jolla pystytään havaitsemaan mahdollinen tulipalo tunnelialueella. Linjalämpöilmaisinjärjestelmän toimintaan liittyy keskeisesti sen ohjauskeskukset, joiden elinkaari on noin 10-12 vuotta.

Nyt käsiteltävänä oleva hankinta-asia koskee sitä osaa paloilmoitinjärjestelmästä, joka liittyy HKL:n omistamiin ja hallinnoimiin kiinteistöihin sekä infraan sekä niitä linjalämpöilmaisinjärjestelmän keskuksia, jotka palvelevat HKL:n omistamaa metron tunnelialuetta. Kaupunkiliikenneyhtiö ja Länsimetro Oy tekevät vastaavat hankintapäätökset omistamiensa ja hallinnoimiensa kiinteistöjen ja infran osalta.

Huolto- ja ylläpitopalveluiden sopimus tehdään määräaikaisena ajalle 1.1.2025-31.12.2027 ja jatkuu sen jälkeen toistaiseksi voimassa olevana, jos sitä ei määräaikaisuuden päättyessä irtisanota.

Tehtävä sopimus sisältää linjalämpöilmaisinjärjestelmän päivitystä koskevan investointisuunnitelman. Linjalämpöilmaisinjärjestelmän laitteiden uusinnat tehdään tarpeen mukaan erillisen kohdekohtaisten tilausten perusteella, eikä sopimus sido tilaajaa toteuttamaan ko. päivityksiä. Investointisuunnitelmassa on vahvistettu uusittaville laitteille sitovat hinnat vuoden 2029 loppuun asti. Laitteiden uusimiselle ilmoitetut työhinnat ovat arvioita ja lopullisen hinnan toimittaja antaa kohdekohtaisen tarjouksen yhteydessä.

Kunkin keskuksen uusimisesta päätetään erikseen kulloinkin voimassa olevien investointien ja hankintojen päätöksentekomenettelyjen ja -valtuuksien mukaisesti.

Huolto- ja ylläpitosopimuksen hankinnan arvonlisäveroton arvo HKL:n osalta on noin 150.000 euroa vuodessa.

Linjalämpöilmaisinjärjestelmän keskusten uusimisen ja niiden asennuksien hankinnan arvonlisäveroton arvioitu arvo HKL:n osalta on 200.000 euroa.

Hankintamenettely

Hankintaan sovelletaan vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettu lakia (erityisalojen hankintalaki, 1398/2016), sillä kyseessä on lain mukaisen palveluhankintojen kynnyksarvon ylittävä hankinta.

Hankinta toteutetaan erityisalojen hankintalain 43 § 2 momentin 2 kohdan mukaisena suoraankintana:

”Hankintayksikkö voi valita suoraankinnan, jos teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteut-

19.12.2024

taa hankinnan; lisäedellytyksenä on, että järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta.”

Pelastuslain (379/2011) 12 § mukaan pelastuslaissa tai muissa säädöksissä vaaditut tai viranomaisten määräämät varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti.

Paloilmoitinjärjestelmän osalta HKL:n omistamissa ja hallinnoimissa kohteissa lakia noudatetaan toimimalla laitevalmistajan huolto-ohjelman ja -ohjeiden mukaisesti järjestelmään koulutetun ja toimintaympäristöön perehtyneen ammattilaisen toimesta. Järjestelmätoimittaja määrittelee tahot, joille koulutus ja ohjelmointioikeudet annetaan.

Metron tunneliosuuden suojaamisessa käytetyn linjalämpöilmajärjestelmän huollossa merkittävin osuus laitteiston vaatimusten mukaisen toiminnan varmistavassa huolto- ja ylläpitotoiminnassa on keskusyksiköiden keräämän datan seuranta ja analysointi. Paloilmoitinhuoltoon kuuluu keskeisenä osana ohjelmointityö, ohjelmiston operointi sekä elinkaariasiakirjan ylläpidosta vastaaminen.

Pelastuslaitos on määritellyt HKL:n hallinnoimien kiinteistöjen paloilmoinjärjestelmä kriittiseksi vasteajalliseksi turvallisuusjärjestelmäksi. Viankorjauksen varmistaminen vasteaikojen sisällä edellyttää huolto- ja ylläpitosopimusta sellaisen palveluntuottajan kanssa, jolla on kokonaisvastuu paloilmoinjärjestelmän toimivuudesta ja joka voi tarjota kiinteistöissä käytössä olevan paloilmoinjärjestelmän kaikkiin huolto- ja viankorjaus- sekä vianselvitystehtäviin järjestelmätoimittajan kouluttaman huoltohenkilöstön viranomaisten määräämän vasteajan puitteissa.

Järjestelmärajapinnat metroradan sähkönsyöttöön ja asemien pelastusturvallisuutta ylläpitäviin järjestelmiin edellyttävät huolto- ja ylläpitopalvelun toimittajalta erityistä perehtyneisyyttä.

Koska paloilmoinjärjestelmä muodostaa yhden saumattoman kokonaisuuden, koko järjestelmän huollon ja ylläpidon on oltava yhden ja saman palveluntuottajan vastuulla.

Markkinakartoitus

Hankinnasta järjestettiin markkinakartoitus 4.3.2024, jonka Hilma-ilmoituksen numero on 2024-006403.

Markkinakartoituksessa pidettiin kahdenkeskisiä tapaamisia mahdollisten tarjoajien kanssa. Markkinakartoitusilmoituksessa esitettiin nykyisen paloilmoinjärjestelmän kuvaus ja mahdollisilta tarjoajilta pyydettiin

vastausta tai näkemystä esitettyihin kysymyksiin, jotka koskivat mm. tarjoajien mahdollisuuksia toteuttaa nykyisen järjestelmän ylläpito ja ohjelmointityö.

Markkinakartoituksen tapaamisiin ilmoittautui kolme toimittajaa. Yksi toimittaja vetäytyi markkinakartoituksesta ennen tapaamista. Toinen toimittaja ilmoitti, että kukaan muu kuin nykyisen järjestelmän toimittanut Siemens Osakeyhtiö ei voi tarjota nykyisen järjestelmän ylläpitoa, vaan ylläpitotoimijan vaihtaminen edellyttäisi nykyisen järjestelmän korvaamista toisella. Tämän kustannukset kasvaisivat kohtuuttomiksi ja palvelun turvallisuutta matkustajille ei voida täysin taata muutostöiden aikana.

Siemens Osakeyhtiö on teknisesti ainoa toimittaja, joka kykenee hoitamaan paloilmoitinlaitteistojen huolto- ja kunnossapitoa koskevien määräysten mukaisesti huoltotyön suorittamisen laitevalmistajan ohjeiden mukaisesti.

Paloilmoitinhuoltoon keskeisenä osana kuuluva ohjelmointityön ja ohjelmiston operoinnin pystyy tekemään ohjelmiston ylläpito- ja tekijänoikeuksista johtuvista syistä vain järjestelmätoimittaja (Siemens Osakeyhtiö) tai tämän alihankkijat, jolle järjestelmätoimittaja on antanut tarvittavat lisenssit ja jotka tekevät ohjelmointityötä vain järjestelmätoimittajan alihankkijana. Markkinavuoropuhelun perusteella muilla alan toimijoilla ei ole tarvittavia lisenssejä, jolloin ne eivät voi ko. työtä tehdä.

Hankintayksikön arvion mukaan tarjotut hinnat ovat markkinahintaisia ja siten hyväksyttävissä.

Em. perustein Siemens Osakeyhtiö valitaan kantametrin paloilmoitinlaitteistojen huolto- ja ylläpitopalvelun sekä linjalämpöilmajärjestelmän keskuksien ja niiden asennuksien toimittajaksi.

Hankinnasta julkaistaan päätöksenteon jälkeen erityisalojen hankintalain 122 §:n mukainen suora hankintailmoitus HILMA-portaalissa sekä Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosan TED-palvelussa.

Sopimussuhde toimittajaan ei synny tämän päätöksen perusteella, vaan vasta erillisellä hankintasopimuksen allekirjoituksella.

Toimivalta

Hallintosäännön 11 luvun 1 § 2 mom. 3 kohdan mukaan, ellei toimivalta ole muutoin säädetty tai määrätty, liikelaitoksen johtokunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää, hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita.

19.12.2024

HKL:n johtokunta on 29.5.2024, 52 §, siirtänyt hallintosäännön mukaisia hankintoihin liittyvää toimivaltaansa HKL:n toimitusjohtajalle 500.000 euroon (alv 0 %) asti.

Käsiteltävänä olevan hankinta-asian arvon ollessa yli 500.000,00 euroa (alv 0 %) päättää johtokunta hankinnasta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta